

girugten

grenzen

BERLIJNSE MUUR | LA FRONTERA |
FRONTEX | BOUWPUT: KEMPKENS-
BERG | WETENSCHAPPER: JOHN FO-
RESTER | OP DE BANK VAN JOUKE VAN
DIJK | RUIMTELIJK VERKIEZINGSDEBAT

colofon

Girugten is het onafhankelijke faculteitsblad van de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen. Girugten functioneert als een zelfstandige redactie onder faculteitsvereniging Ibn Battuta.

eindredactie
Wietske Wilts (hoofdredactrice)
Bart Booi (vormgeving)

redactie
Robin Groenewold
Debbie Lager
Floris van der Lingen
Guido Roegholt
Mark Veenstra
Marjolein Verheijen
Claire Vernède
Inge de Vries

druk
Drukkerij Sikkema, Warffum

oplage
1000 stuks

e-mail
info@girugten.nl

website
www.girugten.nl

postadres
Postbus 800
9700 AV Groningen

De eindredactie behoudt zich het recht voor zonder opgaaf van redenen artikelen in te korten, dan wel te weigeren.

redactioneel

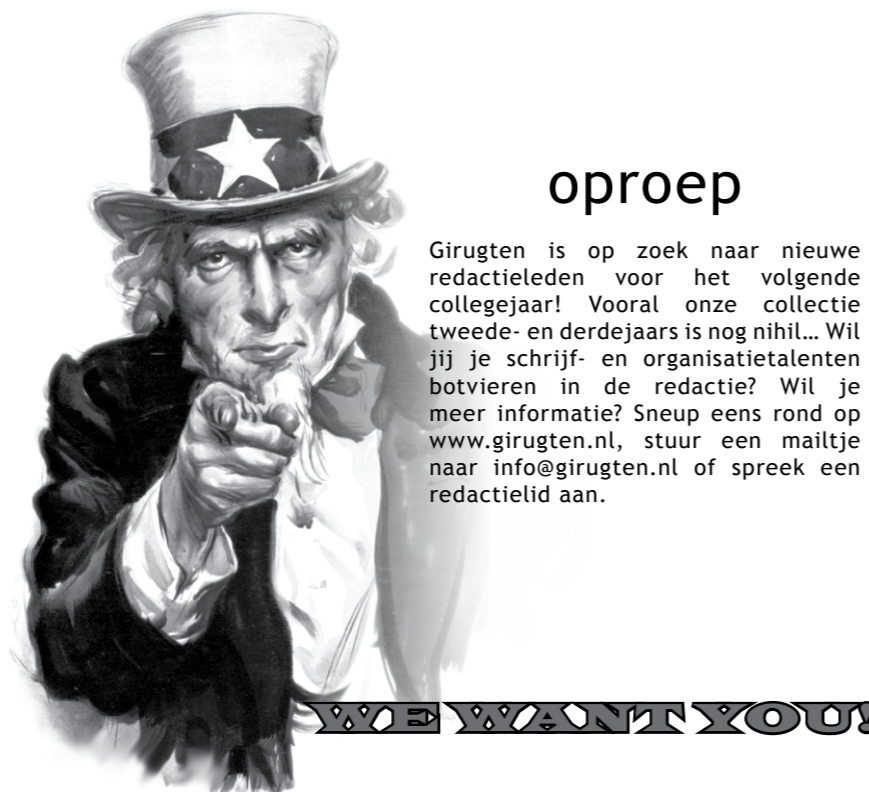
Waarom is het gras aan de overkant altijd groener? En waar begint de overkant? Waar ligt de grens tussen hier en daar, wij en zij (of: hun, of: hullie)? Helaas krijg je in deze editie van Girugten, die in het teken staat van het interessante geografische fenomeen 'grenzen', geen heldere antwoorden op de bovenstaande vragen. Wel kom je te weten dat mannen en vrouwen vaak gescheiden in de huiskamer zitten, hoe 'Fort Europa' beschermd wordt tegen illegale immigranten, hoe het leven in de grensstreek van Mexico en de VS is, wat de voor- en nadelen zijn van exoten in ons land en dat Berlijn het centrum van de wereld is. En zelfs de rubriek 'geografen aan het werk' staat in het teken van een grensgebied: de Eems Dollard Regio.

Ook vind je in deze editie een verslag van het ontzettend geslaagde Ruimtelijk Verkiezingsdebat, georganiseerd door planologendispuit Ekictics. Ook neemt oud-redactielid Arianne je mee naar het buitenland Indonesië.

Onze redactieleden Marjolein en Claire gaan de grens over van studierend naar afgestudeerd. Claire, bedankt voor je inzet in al die drie (!) jaren bij de redactie. We zullen je enthousiasme nog gaan missen! Marjolein, bedankt voor je planologische inbreng bij Girugten, die in dit nummer tot uiting komt in 'de wetenschapper'. Allebei veel succes in de grote, grenzeloze wereld!

Veel leesplezier en een grensverleggende zomer gewenst!

Wietske Wilts
hoofdredactrice

oproep

Girugten is op zoek naar nieuwe redactieleden voor het volgende collegejaar! Vooral onze collectie tweede- en derdejaars is nog nihil... Wil jij je schrijf- en organisatietalenten botvieren in de redactie? Wil je meer informatie? Sneup eens rond op www.girugten.nl, stuur een mailtje naar info@girugten.nl of spreek een redactielid aan.

- 4 de open wond van Berlijn
Wietske Wilts
- 7 la frontera
dr. Peter Druifjen
- 10 patrouilleschepen en overvolle bootjes
Mark Veenstra
- 12 ongewenste gasten
Debbie Lager
- 14 van de kaart...
Bart Booi
- 16 gescheiden feestvieren
Inge de Vries
- 17 bouwput: Kempkensberg
Robin Groenewold
- 18 de wetenschapper: John Forester
Marjolein Verheijen
- 20 masterthesis: vroege marktbetrokkenheid in infra-structuurprojecten
Sander Lenferink, MSc
- 22 op de bank van: Jouke van Dijk
Claire Vernède
- 23 geografen aan het werk: EDR
drs. Eric Neef
- 24 verslag: ruimtelijk verkiezingsdebat
Thomas Kokshoorn & Ward Rauws, MSc
- 26 facultaire organisaties
FRW, Geo Promotion, Ibn Battuta & Pro Geo
- 28 uit het buitenland: Bandung, Indonesië
Arianne Dannenberg

uitgelicht

7. la frontera

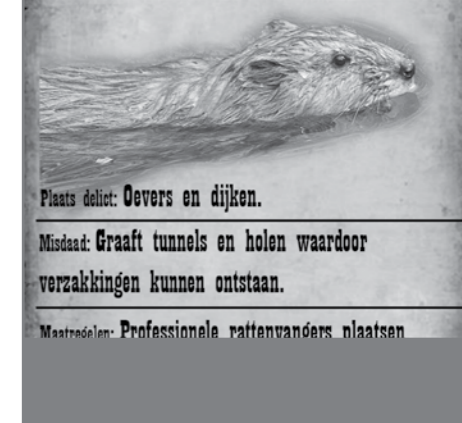

10. patrouilleschepen en overvolle bootjes

12. ongewenste gasten

Muskusrat

Plaats delict: Oevers en dijken.

Misdadaat: Graaft tunnels en holen waardoor verzakkingen kunnen ontstaan.

Maatregelen: Professionele rattenvaarders plaatsen

Jouke van Dijk

Deze keer zijn we op bezoek bij Jouke van Dijk. Deze echte Fries werkt al sinds 1991 aan onze faculteit en is vooral bekend onder de economisch geografen. Ook is hij beroemd om de uitspraak 'zeedijken'. Wat dit precies inhoudt, komt in deze 'Op de bank van...' aan bod!

Wat zijn uw werkzaamheden aan de faculteit?

Ik ben hoogleraar Regionale Arbeidsmarktanalyse. Ik doe onderzoek aan de faculteit en geef onderwijs. Verder ben ik de voorzitter van de basiseenheid Economische Geografie. Ook ben ik Editor-in-Chief van het internationale tijdschrift 'Papers in Regional Science'. Daar besteed ik ongeveer een dag per week aan.

Hoe bent u bij de faculteit gekomen?

Hier in Groningen heb ik geen geografie, maar economie gestudeerd. Daarna heb ik ook aan de economische faculteit gewerkt, tot 1991. Wel vond ik regionale economie erg interessant en dit ligt ook dicht bij economische geografie en arbeidseconomie. Mijn afstudeerscriptie had dan ook betrekking op de regionale wetenschappen. Daarna ben ik gepromoveerd op 'Migratie- en arbeidsmarkt'. In de jaren zeventig kende het noorden een positief migratiesaldo. De redenen hiervoor waren de hoogopgeleiden die hierheen trokken. Zij hadden een ander bestedingspatroon dan laagopgeleiden en daardoor werd er meer werk gecreëerd.

Ik had in de jaren tachtig al veel contact met de faculteit en dan met name met de afdeling economische geografie. In 1991 zei Piet Pellenburg dat er een vacature openstond voor een Universitair hoofddocent en zo ben ik bij deze faculteit terechtgekomen. Maar eigenlijk kende ik de faculteit al best wel goed. Ik vind het ook leuk dat de faculteit Ruimtelijke Wetenschappen multidisciplinair is: zowel sociologen als geografen en planologen werken er. Op deze manier kijk ik over de grenzen van mijn vak heen.

Wat doet u zoal buiten de faculteit qua werkzaamheden?

Ik ben parttime bestuurslid van de Waddenacademie. Dit is een instituut om het Waddengebied beter te laten onderzoeken. Er wordt heel veel onderzoek gedaan naar dit gebied, maar dit is allemaal zeer fragmentarisch. We weten niet hoe het op elkaar inwerkt. Zo heb je geologen, ecologen en klimaatdeskundigen die onderzoek doen in en rondom de Waddenzee. Iedereen weet er een stukje van af, maar wij zorgen ervoor dat er een soort van overkoepelend orgaan ontstaat om deze informatie met elkaar te verbinden. Het doel van de Waddenacademie is om verschillende vakgebieden bij elkaar te brengen. Ook hier ben ik ongeveer een dag per week mee bezig. (Redactie: op de gang van de faculteit voor de kamer van Jouke hangt een grote poster met meer informatie over de activiteiten van de Waddenacademie.)

Verder ben ik dus Editor-in-Chief van 'Papers in Regional Science'. Dit wetenschappelijke tijdschrift komt vier keer per jaar uit en kent auteurs over de hele wereld. De thema's die behandeld worden zijn dan ook zeer divers.

Ook ben ik lid van de SER van Noord-Nederland. Ik geef hier advies als deskundige op het terrein van Onderwijs en Arbeidsmarkt. Verder zit ik in de Raad van Toezicht Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en in een aantal internationale commissies

en besturen. Sinds 2004 ben ik ook lid van de Raad van Advies van Ibn Battuta. Hier zitten ongeveer zeven mensen in en elk jaar word ik hiervoor weer gevraagd. Tot slot zit ik nog in de financiële commissie van biljartsociëteit 'De Harmonie'.

Wat doet u in uw vrije tijd?

Ik mag graag tennissen en lezen en verder doe ik gewone dingetjes zoals grasmaaien. Verder ben ik een groot fan van biljarten. Dit doe ik een keer per week samen met een oud-studiegenoot. Dit doen we al sinds 1978 en door de tijd heen zijn we allebei een beetje beter geworden. Wel houden we altijd bij wie er wint en het blijkt dat ik sinds 1984 tweederde van de partijtjes win!

Hoe ziet uw bank eruit?

Het is een grote, lange, blauwe bank. We hebben hier zelfs twee van en deze staan haaks op elkaar. Het is een beetje ribbelige stof, maar wel egaal blauw. Hij zit lekker, maar ik zit toch liever in m'n eigen stoel.

En tot slot toch wil ik u toch de prangende vraag stellen: waar komen zeedijken vandaan?

Allereerst heet ik Jouke van Dijk. De klemtoon is dus hetzelfde bij Van Dijk en zeedijk in het Fries (seedyk). Daarnaast kom ik uit Holwerd en dit ligt ook naast een zeedijk. Ik ben daar vlakbij geboren en we speelden vaak op 't wad. Mijn vrouw komt van Ameland, dus wij hebben veel met het waddengebied. Wadlopen doe ik echter niet meer, hoewel ik dat met de Waddenacademie makkelijk zou kunnen doen.

Voor meer informatie over Jouke van Dijk kun je op de website www.joukevandijk.nl kijken.

grenzeloos

In deze rubriek beschrijft een alumnus van de FRW recente belangrijke ontwikkelingen in het werkveld van de geografie. Deze rubriek wordt verzorgd in samenwerking met de Professor Keuning Vereniging, de alumnivereniging voor alle afgestudeerden van de faculteit.

Mijn studietijd aan het - (toen nog -) GIRUG lag tussen het eerste college "on the beach" in september 1976 en het mondeling tentamen bestuurskunde bij prof. Oosting, de latere nationale ombudsman, in het najaar van 1983. In die tijd hadden grenzen een andere betekenis dan nu en dat vond ook zijn weerslag in de studie: er werden bijvoorbeeld colleges over West- en Oost-Europa gegeven. Ibn bood met de buitenlandse excursie soms de mogelijkheid om achter het IJzeren Gordijn te kijken in Oost-Berlijn of Polen. Bij die laatste reis, in 1980, voelde je de spanning op straat. Een week nadat we Nova Hutta hadden bezocht, bliezen ze daar het standbeeld van Lenin op. Niet dat wij daar iets mee van doen hadden natuurlijk, maar het bevestigde wel het onbestemde gevoel dat je kreeg bij ons bezoek.

Mij is ook bijgebleven dat de professor van de Oost-Berlijnse von Humboldt universiteit op zijn tegenbezoek bij ons in Groningen in zijn eentje een ander college hield dan met zijn waakhond een jaar eerder in eigen huis. Of neem die professor Nederlands, die ons achter in de bus in Wroclaw wees op een panorama waar een door de Polen gewonnen slag tegen de Russen werd uitgebeeld, terwijl de stadsgids ons vertelde van het stadspark aan de andere kant van de straat. Het zijn momenten die we ons dertig jaar later nauwelijks meer kunnen voorstellen.

Het heeft me wel Europeaan gemaakt. De kans om mee te helpen aan het wegwerken van grensbelemmeringen tussen Nederland en Duitsland, via de Europese Werkgemeenschap van Europese Grensgebieden in heel Europa leek me dan ook een geweldige uitdaging toen in 1989 mijn huidige baan vrij kwam. Iets meer dan 21 jaar heb ik de ontwikkelingen in Europa van nabij mee mogen maken, van net voor de val van de Berlijnse muur tot nu. Europa 1992, het grote project van de Europese Commissie op weg naar een vrij verkeer van personen, goederen en kapitaal was aanstaande, zodat vrienden me voor gek verklaarden te gaan werken bij een organisatie die de grens weg wil hebben, terwijl over drie jaar de grenzen weg zijn... Het tegendeel is waar. De EDR is in die jaren gegroeid van minder dan vijftig naar meer dan honderd leden, gemeenten, Landkreisen en Kamers van Koophandel. Het gebied beslaat nu Noord Nederland, Oostfriesland, Emsland en Cloppenburg. Hadden we bij mijn aantreden een begroting van ongeveer 100.000 gulden, nu zijn er naast de 250.000 Euro eigen inkomsten 36 miljoen Euro van de Europese Commissie beschikbaar voor het INTERREG IVA programma 2007-2013 voor deze regio. Het heeft projecten van allerlei soorten; van economische, wetenschappelijke en innovatieve projecten tot cultuur, sport en onderwijs. Van vier medewerkers zijn we naar zestien gegroeid en we hebben, wat bij de collegae elders in Europa met enige jaloezie wordt bekeken, een eigen kantoorgebouw in Bad Nieuweschans; direct bij de grens. Veel collega-organisaties hebben namelijk een aantal kamers in een regionaal overheidskantoor.

Alumnus:
Eric Neef

Afstudeerjaar:
1983

Afstudeerrichting:
Sociale geografie, planologische afstudeerrichting

Huidige positie(s):

- Secretaris-directeur van de Eems Dollard Regio (EDR)
- Na 1 augustus regiomanager public affairs voor Noord Nederland bij de ANWB.
- Sinds december 2009 voorzitter van de Professor Keuning Vereniging.

Zijn we er dan? Is de grens verdwenen? Wanneer je de grens over gaat, bijvoorbeeld bij Emmen naar Meppen zie je nauwelijks waar die loopt. Wie echter over de grens zaken doet, werkt of woont kan voor onaangename verrassingen komen te staan. De vele bezoekers van de EDR-sprekuren voor belastingvragen of sociale zekerheid tonen dit aan. De macht van het getal: maatregelen die in Den Haag, Hannover of Berlijn worden uitgevaardigd gelden voor de inwoners van beide lidstaten. Het aantal mensen dat in de grensgebieden met een vervelende bijwerking wordt geconfronteerd is dan verwaarloosbaar. Toch heeft Den Haag inmiddels onderkend dat de samenwerking aan de grens belangrijk is. Zelf mag ik namens de noordelijke provincies en de EDR zitting hebben in een Task-Force GROS (grensoverschrijdende samenwerking) van de Ministeries van Binnenlandse en Buitenlandse Zaken. Vier regionale vertegenwoordigers, het Benelux secretariaat en directeuren van betrokken departementen pakken daarin de door de grensprovincies, gemeenten en euregio's aangedragen knelpunten aan. Met succes, want afspraken met de buurlanden Duitsland/Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen en België/Vlaanderen/Wallonië over bijvoorbeeld wederzijdse erkenning van diploma's of gezamenlijke studiemodules krijgen vorm. Eigenlijk kun je veel misverstanden terugbrengen op het simpele feit dat bij de burens alles hetzelfde is, maar dan net even anders. Daar weten wij alles van. Om die reden zal ook na mijn vertrek de EDR hét kenniscentrum voor grensoverschrijdende vraagstukken in Noord-Nederland en Noordwest Duitsland zijn en blijven.

Is mijn werk dat van een geograaf? Ja, zonder meer en ik ben er ook veel tegen gekomen in Europa. Zonder het misschien te weten hebben we geleerd waar de grenzen liggen en of die te overbruggen zijn, bestuurlijk of qua cultuur. Van die persoonlijke grenzen op het strand tot en met de bestuurlijke en wettelijke in de nationale hoofdsteden. Dus: wie weet, wordt mijn opvolger wel weer een geograaf.

Bij de ANWB ligt mijn nieuwe uitdaging: toerisme en recreatie, verkeer en vervoer, mobiliteit en alles er om heen. Een spekkie voor het bekkie van iemand die op het terrein van toerisme en sociale verkeerskunde is afgestudeerd!